

Radicale vernieuwing zorg

Ondersteund door

Uitkomsten pilot-onderzoek 'Verpleegkundig specialist als Wzd-functionaris' aangeboden aan minister

Geplaatst op 16 mei 2023

De Wzd-functionaris heeft een belangrijke rol in de Wet zorg en dwang (Wzd). Er is in de ouderenzorg echter een groot tekort aan Wzd- functionarissen. In een pilot van vier vvt-zorgorganisaties die samenwerken in de beweging Radicale vernieuwing zorg, is onderzocht welke rol de verpleegkundig specialist kan spelen als Wzd-functionaris. Uit twee onderzoeken blijkt dat juist deze beroepsgroep goed de rol van Wzd-functionaris kan

vervullen. Omdat dit nu nog niet in de wet is opgenomen hebben we vanmiddag de minister om steun gevraagd. In de tussentijd gaan we in onze praktijken verder op de ingeslagen weg en passen we de onderzoeksinzichten verder toe.

In de Wet zorg en dwang komt de beroepsgroep verpleegkundig specialisten nu nog niet in aanmerking om de rol van Wzd-functionaris te vervullen. Nu blijkt dat de verpleegkundig specialist over de kennis en kunde beschikt die nodig is om zorg met dwang in brede zin te toetsen en de kwaliteit van deze zorg te bewaken, vragen we de minister om steun.

Uitkomsten onderzoek

Van medio 2020 tot medio 2023 is een pilot uitgevoerd, die onderzocht is middels twee onderzoeken, verricht door de HAN (2021) en door UKON (2023): Universitair Kennisnetwerk Ouderenzorg Nijmegen. De pilot is uitgevoerd vanuit de beweging Radicale vernieuwing zorg. Vanuit het motto: 'vrijheid en veiligheid voor het levensgeluk van cliënten'. Want dat is waar de Wzd uiteindelijk om draait. Uit het HAN-onderzoek bleek dat verpleegkundig specialisten ter zake bekwaam zijn om de rol van Wzd-functionaris uit te voeren, ook zonder de mandaatconstructie die in het kader van de pilot als noodzakelijk was gesteld. De

verpleegkundige achtergrond, een kritische en analytische blik en ruime kennis en ervaring met alternatieven voor zorg met dwang worden als belangrijke elementen gezien bij de rol van Wzd-functionaris. Ter beoordeling, terugdringing en verdere voorkoming van de toepassing van onvrijwillige zorg.

Recent verscheen het vervolgonderzoek van UKON, waarin 17 competenties werden vastgesteld die kenmerkend zijn voor een deskundige Wzd-functionaris. Nog niet eerder werden de competenties die noodzakelijk zijn om als Wzd-functionaris te functioneren onderzocht. Een Wzd-functionaris is ter zake kundig als deze op verschillende niveaus in de organisatie kan handelen volgens de letter én de geest van de wet. Vanuit een open en onafhankelijke houding door de communicatie per situatie aan te passen. Daarnaast bleek ook hier dat de deelnemers aan het onderzoek de verpleegkundig specialist als ter zake kundig ervaren in de rol van Wzd-functionaris. Zowel op het gebied van beoordelen van zorgplannen en toezicht houden, als op het gebied van het ondersteunen van de organisatie in het Wzd-beleid en het ondersteunen bij het zoeken naar alternatieven voor onvrijwillige zorg.

Levensgeluk cliënten

De resultaten van de pilot en de beide onderzoeken zijn op verschillende fronten van belang. Voor cliënten is belangrijk dat door de inzet van een aanvullende groep Wzd-functionarissen het gemakkelijker wordt om snel een deskundige Wzd-functionaris ter beschikking te hebben. Zodat zoveel mogelijk zorg met dwang voorkomen kan worden en de aandacht zoveel mogelijk uit kan gaan naar vrijheid, veiligheid en het levensgeluk van cliënten. En zodat, als het niet anders kan en zorg met dwang toegepast wordt, dit uiterst zorgvuldig kan gebeuren.

Beleidsmakers en verpleegkundigen

Voor beleidsmakers is van belang dat door de toevoeging van de verpleegkundig specialist, de beleidsdoelen (het levensgeluk van cliënten en daarmee dus ook het terugdringen van zorg die mensen niet willen) sneller in zicht komen. Voor verpleegkundigen betekent de toevoeging van de verpleegkundig specialist als Wzd-functionaris een verbreding van de professionele mogelijkheden, waardoor het vak aantrekkelijk blijft en zeggenschap geborgd wordt.

Ook voor onderwijs van belang

Daarnaast is het onderzoek van belang voor het onderwijs, omdat voor het eerst onderzocht is welke competenties van belang zijn bij het goed uitoefenen van de rol van Wzd-functionaris. Nieuwe kennis dus, die in academische netwerken gedeeld kan worden en die kan dienen als uitgangspunt bij scholing.

Droom

De resultaten van de pilot brengen bovendien de droom van de beweging Radicale vernieuwing dichterbij. Die droom is om zorg zoveel mogelijk te organiseren rond de relatie tussen de mens die zorg nodig heeft, diens naasten en de zorgverleners, en datgene wat voor hen van waarde is. Organisaties, instanties, kaders, regels en structuren zouden ten dienste moeten staan van de wijze waarop we samen leven,

samenwerken en samen de zorg regelen.

De pilot rondom de verpleegkundig specialist als Wzd-functionaris brengt die droom een klein beetje dichterbij. De deelnemende zorgorganisaties binnen de beweging Radicale vernieuwing zorg gaan in hun praktijken dan ook verder op de weg die we met onze pilot ingeslagen zijn – en passen de inzichten uit de onderzoeken verder toe.

Steun

Namens de deelnemers aan de pilot heeft Jaap Kappert vandaag de onderzoeken overhandigd aan minister Helder. Kappert is verpleegkundig specialist en bestuurslid bij V&VN (beroepsvereniging Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland). Samen met Marthijn Laterveer, initiatiefnemer van de beweging Radicale vernieuwing, informeerde Kappert de minister en vroeg haar om steun. Steun bij het opnemen van de verpleegkundig specialist als Wzd- functionaris bij de herziening van de Wet zorg en dwang, die nu [gaande is](#). Zodat iedereen in de sector gebruik kan maken van onze bevindingen.

Jaap Kappert [op LinkedIn](#): “We gaan er dan ook vanuit dat in de gewijzigde Wet zorg en dwang de verpleegkundig specialist wordt opgenomen als een van de beroepsgroepen die de rol van Wzd-functionaris kan vervullen. Trots op alle samenwerkende artsen, verpleegkundig specialisten, psychologen, verpleegkundigen, kwaliteitsmedewerkers in de pilotperiode van de afgelopen drie jaar. Er is veel geleerd over de Wzd, geschoold, bewustzijn gecreëerd, er zijn casuïstiekbesprekingen geweest, en er is vooral veel onvrijwillige zorg voorkomen of eerder afgebouwd. De doelen van de Wzd dichterbij gebracht dus.”

Zorgorganisaties die meedoen aan de pilot zijn Brentano Amstelveen, Innoforte, LeekerweideGroep en Topaz.

Onderzoeken downloaden

- Download het UKON-onderzoek (2023) [‘Eindrapport De VS in de rol van Wzd-functionaris – ter zake kundig](#)

- Download het HAN-onderzoek (2021) [‘Eindrapport Evaluatie inzet VS als Wzd-functionaris’](#)
-

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Onderzoek](#), [Knellende regels](#), [Vrijheid en veiligheid voor levensgeluk cliënten](#)

Trefwoorden: [Brentano](#), [Innoforte](#), [Medewerkers](#), [Onderwijs](#), [Onderzoek](#), [Topaz](#), [Van regels naar relaties](#), [vws-ministerie](#), [Wetenschap](#), [Wilgaerden](#)